

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 5 czerwca 2012 r.

BM-1-071-499/12/3

DPK 071-17/12/5

P. P. Rojek
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 8.06.12
nr 4874 podpis *[Signature]*

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Wznowienie Peen'e Mortu!

W związku z oświadczeniem pana senatora Andrzeja Grzyba przekazanym pismem z dnia 3 maja 2012 r., nr BPS/043-10-370/12, w sprawie rozważenia możliwości ustawowego skrócenia okresu zatrzymania przez Policję z 48 do 36 godzin, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wolność człowieka podlega ochronie prawnej. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP).

Stosownie do art. 41 ust. 1 Konstytucji RP, każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą. Pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie. Każdy zatrzymany powinien być niezwłocznie i w sposób zrozumiały dla niego poinformowany o przyczynach zatrzymania. Powinien on być w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania przekazany do dyspozycji sądu. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania do dyspozycji sądu nie zostanie mu doręczone postanowienie sądu

o tymczasowym aresztowaniu wraz z przedstawionymi zarzutami (art. 41 ust. 3 Konstytucji RP) .

Treść art. 41 ust. 3 Konstytucji RP stanowi dla ustawodawcy niezwykle ważną wytyczną, w jakim kierunku mają iść regulacje ustawowe, by pozostać w zgodzie z postanowieniami Konstytucji.

Zasady konstytucyjne znalazły odzwierciedlenie w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) w Rozdziale 27 dotyczącym zatrzymania.

W art. 248 § 1 i 2 k.p.k. określono maksymalny termin trwania pozbawienia wolności w ramach zatrzymania. Nie może ono trwać dłużej niż 48 godzin od chwili zatrzymania, w tym też czasie zatrzymany musi być przekazany do dyspozycji sądu. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania. Zatrzymanego należy też natychmiast zwolnić, gdy ustanie przyczyna zatrzymania.

Arytmetyczne podsumowanie tych terminów daje rzeczywiście okres 72 godzin, jednak przy kategoriycznej ustawowej dyrektywie natychmiastowego zwolnienia, gdy ustaną przyczyny zatrzymania oraz uwzględniając inne regulacje dynamizujące czynności podejmowane wobec osób zatrzymanych (np. „natychmiast poinformować...” - art. 244 § 2 k.p.k., „niezwłocznie ... przystąpić” – art. 244 § 4 k.p.k.), ustawodawca zadbał, by faktyczny czas pozbawienia wolności zatrzymanego został ograniczony do niezbędnego minimum.

Podnieść również należy, że od chwili zatrzymania organy procesowe muszą wykonać szereg niezbędnych czynności procesowych, które wymagają czasu. Należy m.in. przesłuchać zatrzymanego, zweryfikować podane przez niego fakty, przesłuchać świadków, zebrać inne dowody. Zrealizowanie tych czynności nie jest możliwe w każdym czasie, a zwłaszcza nie można wymagać, by przesłuchanie zatrzymanego następowało w porze nocnej. Wówczas bowiem może być to odbierane jako jego szykanowanie ze strony osób prowadzących czynności, a

oświadczenia uzyskane w takich warunkach jako złożone z wyłączeniem swobody wypowiedzi.

Po ewentualnym przesłaniu akt sprawy do sądu nie można też oczekiwać, że sąd, bez zapoznania się z aktami sprawy, natychmiast wyznaczy termin posiedzenia, zarządzi doprowadzenie podejrzanego, zawiadomi o posiedzeniu obrońcę. Termin 24 godzin jest uzasadniony także tym, że podejrzany i jego obrońca muszą również zapoznać się z materiałami sprawy.

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że zawarte w Kodeksie postępowania karnego regulacje dot. zatrzymania są zgodne nie tylko z Konstytucją RP, ale również z przepisami prawa międzynarodowego (art. 5 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 9 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych).

Przewidziany w Konstytucji oraz w Kodeksie postępowania karnego okres 48 godzin nie jest nadmiernie długi. Jak wynika z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, okres ten może wynosić do 4 dni (§ 62 wyroku z dnia 18 listopada 1991 r. w sprawie *Brogan i in. p-ko Wielkiej Brytanii*), wyjątkowo może być nawet dłuższy (maksymalny okres zatrzymania bez postawienia przed sądem, jaki zatwierdził Trybunał, wynosił 16 dni - decyzja z dnia 12 stycznia 1999 r. w sprawie *Rigopoulos p-ko Hiszpanii*, skarga nr 37388/97 - do zatrzymania statku przemytników narkotyków wraz z załogą dokonanego przez marynarke wojenną doszło na pełnym morzu).

Kodeksowa regulacja instytucji zatrzymania jest zbieżna z dyrektywami określonymi w art. 41 ust. 3 Konstytucji RP. Spełnia także wymóg niezbędności, konieczności i proporcjonalności ustawowej ingerencji i ograniczenia konstytucyjnie chronionych wolności. Brak jest zatem uzasadnienia do zmiany regulacji ustawowej w postulowanym w oświadczeniu zakresie.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Michał Królikowski
PODSEKRETARZ STANU